

Název projektu: Rozvoj VaV kapacit Slezské univerzity v Opavě
Registrační číslo projektu: CZ.02.2.69/0.0/0.0/18_054/0014696

Pracovní list - Příběh nejstarší listiny – části listiny

1. Pokuste se na základě získaných informací identifikovat jednotlivé části „formuláře“ (invokace, salutace, narace apod.) v textu listiny.

(Já) Beneš z Valdštejna, toho času sedící na Novém hradě řečeném Furchtenberk,

vyznávám tímto listem obecně přede všemi,

tak, jakož jsem častokrát sáhl na opatrné lidi, na radu a přebývající v městě v Šternberce, je napomínaje z peněz konšelských, do té míry (takovým způsobem), že jsem od nich na každé léto chtěl míti určenou sumu peněz od vsazování nových konšelů, v témž právě podle obyčeje jakožto podkomoří od jiných markrabských měst běře, ale dříve jmenovaní ze Šternberka vždycky takové peníze dávati odpírali a se bránili, vyvozující to řádným svědomím, že su jich nikdá nižádnému pánu nedávali, ani předkové jejich nejsouce takovou daň povinni dávati (byli).

A tak já, Beneš svrchu psaný podle dobrého v právě a svědomí o tu daň, totiž o ty konšelské peníze víc jsem na ně nesáhl ani sahati mám, ale že jsem z toho kvitoval a upustil a tím listem kvituji a upouštím.

A dále vyvedli jsu přede mnou hodným svědomím a důvodem (důkazem), že ta ves Temenice, jinak Hermansdorff, blízko města všemi právy a soudy od starodávna k městu slušela jest a sluší, krom s úroky a s jinými poplatky a robotami příslušejícími k Novému hradu.

A toho všeho na svědomí a k potvrzení pečeť svou jsem přivěsil a pro další svědomí urozený pan Hašek z Valdštejna, bratr můj, ku prosbě svrchu psaných měšťanů také svou pečeť přivěsil k tomuto listu.

Dán v Bludově, léta od Božího narození tisíc čtyři sta třicátého osmého v to pondělí před svatým Urbanem.

Pro pomoc s řešením úkolu připojujeme ještě slovníček pojmů –

- **Invokace** – úvodní vzývání transcendentní autority, Boha, Syna božího apod. (může být i v podobě grafického znamení)
- **Adresa se salutací** – pozdravná formule obsahující identifikaci adresáta sdělení, v listině nemusí být
- **Intitulace s devoční formulí** – titulatura vydavatele písemnosti (jeho tituly, hodnosti) s připojeným „z Boží vůle“ (devoční formule – může v listině chybět)

- **Narace** – důvody vydání písemnosti (např. jaké okolnosti vedly k uvedenému právnímu úkonu apod.)
- **Promulgace** – vyjádření záměru uvést obsah listiny v obecnou známost („aby všichni věděli“)
- **Arenga** – slavnostní vyjádření (většinou někde na začátku listiny) obecné motivace vydání listiny, nejedná se o uvedení konkrétního důvodu (jako narace), ale o slavnostní a stylisticky vybroušený obecný úvod (většinou začíná slůvky „necht“, „poněvadž“, „nebot“ a může obsahovat i citaci nějakého významného autora nebo pasáž z Bible), nemusí být součástí listiny
- **Sankce** – uvedení způsobu, jakým bude potrestán ten, kdo nařízení daná listinou poruší, nebo jakým bude odměněn ten, kdo je naopak dodrží
- **Koroborace** – slovní popis toho, jakým prostředkem byla listina ověřena (kolik má pečeti a komu tyto pečeti patří)
- **Dispozice** – vlastní právní jádro listiny, někdy součástí narace, obsahuje tzv. „dispoziční sloveso“ („uděluji“, „zasazvuji“, „daruji“, apod.), vždy je součástí listiny
- **Svědčecí řady** – výčet svědků listiny, řada jmen, svědkové jsou většinou uspořádáni od nejvýznamnějšího k méně významnému (např. od císaře k lokálnímu šlechtici)
- **Aprekace** – závěrečné vzývání Boha, Syna božího, všech svatých apod.
- **Datace** – uvedení místa a data vydání listiny

A TAKTO VYPADÁ ORIGINALNÍ LISTINA:

Zdroj obrázku: Státní okresní archiv Šumperk, fond: Archiv města Šumperk, NAD: 859, číslo pomůcky: 407, inventární č.: 1, signatura: 25.

